

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. de heer H.G.J. Kamp
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG
T 070 - 3 499 577
F 070 - 3 499 796
E info@stvda.nl
www.stvda.nl

Den Haag : 29 oktober 2010
Ons kenmerk : S.A.10.080.26 EvA/JS
Uw kenmerk : IVV/FB/2010/18829
Betreft: : Evaluatie premiegroepen WW

Geachte heer Kamp,

De Stichting van de Arbeid heeft van uw voorganger, minister Donner, bij brief d.d. 27 september jl. de eindrapportage *Evaluatie premiegroepensystematiek WW*¹ ontvangen. In deze brief wordt de Stichting van de Arbeid in de gelegenheid gesteld te reageren op dit eindrapport ten behoeve van de beleidsreactie op de evaluatie die u voornemens bent aan te bieden aan de Tweede Kamer.

De Stichting van de Arbeid geeft u hierbij haar reactie. Om de analyse ten aanzien van het eindrapport in perspectief te plaatsen, wordt voorafgaand een achtergrondschets gegeven en wordt aansluitend een aantal knelpunten uit de praktijk aangedragen.

- *Achtergrond*

Op 1 januari 2006 is in de agrarische sector, de sector culturele instellingen en de horeca-, schilders- en bouwsector de Regeling premiegroepensystematiek WW ingevoerd. De hoogte van de (werkgevers)premie WW is afhankelijk gemaakt van de duur van het contract met de werknemer. Bij de duur van één jaar of langer geldt een lage premie, bij een kortere duur een hoge premie. Doel van de regeling is kortdurende werkloosheid als gevolg van cyclische werkloosheid en seizoenswerkloosheid te verminderen en stabiele arbeidsrelaties te bevorderen. De Regeling premiegroepensystematiek WW is in de plaats gekomen van de Regeling cyclische werkloosheid.

Uitgangspunten bij de invoering van de premiegroepensystematiek waren: voorkómen van oneigenlijk gebruik van de WW, voorkómen van grensdiscussies over afbakeningen (sub)sectoren en vereenvoudiging van de uitvoering.

In het SER-advies *Invoering premiegroepen wachtgeldfondsen naar arbeidsduur* d.d. 29 juni 2005 zijn belangrijke voorwaarden genoemd die ertoe moeten leiden dat invoering van de systematiek van premiegroepen WW effectief kan zijn. In de eerste plaats is als

¹ *Evaluatie premiegroepensystematiek WW*, Regioplan, september 2010.

voorwaarde opgenomen dat de betreffende sectoren zwaarwegend mogen adviseren over de toe te passen premiebandbreedte en het premiumaximum per sector, maar óók over nadere invulling van de systematiek. Daarnaast is gewezen op het feit dat sprake moet zijn van het kunnen beïnvloeden van de seizoens- en cyclische werkloosheid. Ook is gepleit voor het toepassen van het lage tarief voor scholieren en studenten en in het geval dat een kortdurend contract tijdens de looptijd wordt omgezet in een contract van een jaar of langer.

Bij de tussenevaluatie premiegroepensystematiek WW wees de Stichting van de Arbeid voormalig minister Donner uitdrukkelijk op deze voorwaarden². De Stichting van de Arbeid gaf in haar brief aan, gelet op signalen vanuit de vijf betrokken sectoren, van mening te zijn dat aan de voorwaarden onvoldoende tegemoet is gekomen. Hierdoor was sprake van een wisselend draagvlak voor continuering van de systematiek. Een meer ruimhartige toepassing van de condities van de SER zou volgens de Stichting tot een breder draagvlak hebben kunnen leiden.

De Stichting heeft ook een dringend beroep gedaan op de minister om samen met de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers in de betrokken sectoren zorgvuldig na te gaan op welke wijze het instrument van premiegroepen voor de WW zo kan worden ingezet dat dit instrument meer tegemoet komt aan hun wensen en daarbij ook aan effectiviteit kan winnen. De Stichting van de Arbeid moet vaststellen dat dit niet is gebeurd.

Volgens de Stichting dient de evaluatie van de premiegroepensystematiek WW duidelijk te maken of hetgeen met de invoering van de systematiek van premiegroepen voor de WW is beoogd, ook kan worden bereikt. Daarbij is zij van mening dat het belangrijk is oog te hebben voor de knelpunten die zich in de praktijk voordoen.

- *Analyse eindrapport Evaluatie premiegroepensystematiek WW*

In de *Evaluatie premiegroepensystematiek WW* is onderzocht of de cyclische werkloosheid en seizoenswerkloosheid, uitgedrukt in het aantal WW-uitkeringen, is gedaald als gevolg van de invoering van de premiegroepen WW per 1 januari 2006.

In zijn algemeenheid merkt de Stichting van de Arbeid ten aanzien van het eindrapport op dat dit beperkt inzicht biedt in de relatie tussen de premiegroepensystematiek WW enerzijds en de cyclische werkloosheid en seizoenswerkloosheid en de totstandkoming van stabiele arbeidsrelaties anderzijds. Dit maakt het moeilijk conclusies te verbinden aan de uitkomsten van het eindrapport.

Kanttekening is dat eventuele effecten van de premiegroepensystematiek naar de mening van de Stichting niet los kunnen worden gezien van andere ontwikkelingen die van invloed zijn op de WW-instroom en het aandeel korte contracten, zoals de conjunctuur, andere arbeidsmarktinstrumenten die worden ingezet in de sector, de flexibiliseringstendenzen en de recente wijzigingen van de WW in 2006. De Stichting stelt vast dat deze aspecten niet zijn meegenomen in het onderzoek. Ook wordt geen aandacht besteed aan de relatie tussen de korte duur van contracten en de WW-instroom.

² Brief van de Stichting van de Arbeid aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 6 maart 2008.

De uitkomsten van de evaluatie laten geen duidelijk effect van de premiegroepensystematiek uitgedrukt in het aantal WW-uitkeringen zien. Uit het onderzoek blijkt dat mogelijk alleen de bouwsector voor de jaren 2006 en 2007 een lagere WW-instroom had. De onderzoekers geven aan dat niet zeker is of deze ontwikkeling te wijten is aan de premiegroepen of dat andere factoren een rol spelen. Voor de overige vier sectoren is geen effect waarneembaar. Er is wel sprake van een minder grote spreiding van de in- en uitstroom binnen de WW, evenals minder sterke pieken in de WW-instroom binnen een aantal sectoren. Het jaar 2006, waarin de systematiek is ingevoerd, vormt echter geen duidelijk omslagpunt. De gemiddelde duur van de WW-uitkeringen is na invoering van de systematiek zelfs langer geworden. Dit hangt samen met een kleinere cumulatieve kans op uitstroom uit de WW. Uit het rapport komt bovendien niet naar voren dat sprake is van een duidelijke toename van het aandeel lange contracten dat zou moeten leiden tot een lagere seizoensgebonden WW-instroom.

Een groot deel van de ondervraagde werkgevers herkent zich niet in de term cyclische- of seizoenswerkloosheid. In de schilders- en agrarische sector bestond de premiegroepensystematiek al voor 2006. In deze sectoren geven werkgevers vaker aan dat zij te maken hebben met seizoenswerkloosheid. Ook zijn deze werkgevers beter bekend met de systematiek dan in andere sectoren. Uit het rapport blijkt verder dat werkgevers binnen de vijf sectoren de afgelopen jaren meer gebruik zijn gaan maken van flexibele inzet van arbeid.

Dat de uitkomsten van de evaluatie geen duidelijk effect van de premiegroepensystematiek laten zien, zou overigens mede in verband kunnen worden gebracht met het gehanteerde verschil tussen de hoge en de lage premie in de afgelopen jaren. In sommige jaren is dit verschil geringer geweest dan de in het SER-advies genoemde bandbreedte van bij voorkeur 1 : 5 om effect te kunnen sorteren.

De Stichting van de Arbeid vindt dat uit het onderzoek niet goed kan worden opgemaakt of werkgevers handelen zoals verwacht, namelijk een hoge premie voorkomen door langere contracten aan te bieden en daarmee de WW-instroom dempen.

Het feit dat meer gebruik wordt gemaakt van flexibele inzet van arbeid kan erop wijzen dat sectoren zoeken naar alternatieven die beter bij hen passen, maar ook dat dit deel uitmaakt van een algemene flexibiliseringstendens die al op gang was vóór invoering van de systematiek.

Tevens zijn de uitkomsten van het onderzoek niet eenduidig voor alle sectoren. De systematiek heeft een generiek karakter voor sectoren en subsectoren van verschillende aard. Uit de evaluatie blijkt dat de regeling daardoor niet werkbaar is voor alle sectoren.

- Knelpunten in de praktijk

Uit de enquêtes onder werkgevers blijkt dat een groot aantal werkgevers onbekend is met het principe seizoenswerkloosheid. Dat heeft volgens de Stichting van de Arbeid te maken met de grote verschillen tussen sectoren; niet in alle subsectoren die onder de regeling vallen, speelt seizoens- en cyclische werkloosheid. Dat heeft een effect op de beïnvloedbaarheid door sectoren. De sector cultuur werkt bijvoorbeeld met projectsubsidies die gemiddeld drie maanden duren en waarbij pas in de loop van die termijn duidelijk wordt of een project al dan niet gecontinueerd zal worden. In de sector horeca moe

ten strandtenthouders, door vergunningsregels van gemeenten, in oktober hun zaak afbreken om deze in het voorjaar weer op te bouwen. Het is daarmee de vraag of er sprake is van voldoende beïnvloedbaarheid. Schilders en agrariërs zijn beter bekend met het fenomeen. Sociale partners in die sectoren hebben de premiegroepensystematiek ook gezien als een werkbaar instrument dat ze kunnen benutten op de arbeidsmarkt. Echter, ook die sectoren kennen subsectoren waarvoor dat niet of minder geldt.

Voor de effectiviteit en het draagvlak van de regeling is het van belang dat deze hanteerbaar is voor de sectoren die hier onder vallen en kan worden ingezet als een instrument in het kader van een breder arbeidsmarktbeleid. Zoals gezegd kennen de sectoren, alsook de subsectoren daarbinnen, relevante verschillen qua aard en opzet. Het gegeven dat de regeling generiek is voor alle betrokken sectoren binnen een premiegroep maakt het steeds moeilijker om de sectoren onderling op één lijn te krijgen en zet de werkbaarheid van de regeling onder druk.

Het ontbreken van concrete informatie over de in- en uitstroom bij de verschillende sectoren bemoeilijkt de discussie over de te hanteren bandbreedtes binnen de premiegroep tussen enerzijds (sub)sectoren met relatief weinig en anderzijds (sub)sectoren met veel cyclische- of seizoensarbeid.

In dit kader acht de Stichting van de Arbeid het van belang dat (sub)sectoren beschikken over de UWV-gegevens met betrekking tot hun WW-instroom en -uitstroom, onder andere in relatie tot de duur van het contract. Zonder deze informatie hebben (sub)sectoren onvoldoende inzicht in hoeveel premie door de (sub)sectoren wordt opgebracht en hoe hoog de WW-last is per (sub)sector. Alleen met deze informatie kunnen sectoren een zakelijke kosten-batenweging maken en tot een advisering aan het UWV over effectieve premiebandbreedte komen of eventueel andere instrumenten overwegen om de WW-instroom en -uitstroom te beïnvloeden. Bovendien kunnen de effecten van de systematiek van premiegroepen WW beter in kaart worden gebracht.

De Stichting van de Arbeid merkt hierbij op dat zij het betreurt dat thans (sub)sectoren niet over de betreffende informatie beschikken. Overigens geldt dit ook voor de instroom in de WGA en ZW.

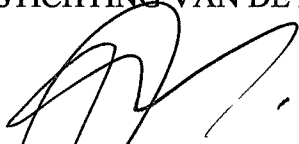
In het eindrapport wordt aangegeven dat onvoldoende bekendheid met de regeling het effect van de premiegroepensystematiek WW beïnvloedt. Daarom vindt de Stichting het noodzakelijk dat de premiegroepensystematiek WW meer en beter onder de aandacht wordt gebracht van werkgevers en werknemers. De Stichting van de Arbeid wil graag met u van gedachten wisselen op welke wijze dit het beste kan gebeuren.

De Stichting van de Arbeid ziet, alles overziende, in de systematiek van premiegroepen WW nog steeds een belangrijk instrument voor het terugdringen van seizoenswerkloosheid en het bevorderen van stabielere dienstverbanden. Maatwerk voor de huidige vijf (sub)sectoren waar de problematiek van de seizoens- en cyclische werkloosheid speelt, dient mogelijk gemaakt te worden opdat sociale partners in die (sub)sector een systematiek van premiegroepen op maat van de (sub)sector kunnen toepassen en het draagvlak kan toenemen. De Stichting van de Arbeid beschouwt het realiseren van de voorwaarden zoals genoemd in het SER-advies uit 2005 van wezenlijke betekenis voor een effectievere toepassing van de premiegroepensystematiek WW.



De Stichting van de Arbeid is graag bereid haar opvattingen in een gesprek toe te lichten.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID



drs. J.M.A. Mooren
secretaris